

2023 / 3₍₂₂₎
ԵՐԵՎԱՆ

ԱՄԲԵՐԴ
Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ի Ր

AMBERD
BULLETIN

АМБЕРД
БЮЛЛЕТЕНЬ

«Ամբերդ» տեղեկագիրը հրատարակվում է
ՀՊՏՀ գիտական խորհրդի որոշմամբ
Бюллетень «Амберд» издается по решению Ученого совета АГЭУ
The «Amberd» Bulletin is published by the decision of ASUE Scientific Council

ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՄԲԱԳԻՐ
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Թարթուլ ՄԿՐՏՉՅԱՆ (ՀՊՏՀ գիտության գծով պրոռեկտոր)

Դավիթ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ («Ամբերդ» հեղափոխական կենտրոնի տնօրեն), **Վարդան ԱԹՈՅԱՆ** («Ամբերդ» հեղափոխական կենտրոնի փոխտնօրեն-ավագ փորձագետ), **Սամվել ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ** («Ամբերդ» հեղափոխական կենտրոնի ավագ փորձագետ), **Զոյա ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ** (ՀՊՏՀ միջազգային տնտեսական հարաբերությունների ամբիոնի պրոֆեսոր), **Տիգրան ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ** (ՀՊՏՀ գիտահեղափոխական աշխարհաբանների կազմակերպման բաժնի պետ), **Գրիգոր ՆԱԶԱՐՅԱՆ** (ՀՊՏՀ տնտեսության կարգավորման և միջազգային տնտեսական հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան), **Արմեն ՔԹՈՅԱՆ** (ՀՊՏՀ վիճակագրության ամբիոնի վարիչ), **Էդգար ԱՂԱՐԵԿՅԱՆ** (ՀՊՏՀ ֆինանսների ամբիոնի դոցենտ), **Համազասպ ԳԱԼՍՏՅԱՆ** («Ամբերդ» հեղափոխական կենտրոնի ավագ հեղափոխող), **Սարթենիկ ԱԼԱՎԵՐԴՅԱՆ** (ՀՊՏՀ «Տնտեսագետ» հրատարակչության խմբագիր)

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՔԱՐՏՈՒՐԱԸ

Նաիրա ԽՉԵՅԱՆ (ՀՊՏՀ «Տնտեսագետ» հրատարակչության ղեկավար)

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Татул МКРТЧЯН (Проректор по науке АГЭУ)

Давид АХВЕРДЯН (Директор исследовательского центра «Амберд», АГЭУ), **Вардан АТОЯН** (Заместитель директора-старший эксперт исследовательского центра «Амберд», АГЭУ), **Самвел АВЕТИСЯН** (Старший эксперт исследовательского центра «Амберд», АГЭУ), **Зоя ТАДЕВОСЯН** (Профессор кафедры Международных экономических отношений АГЭУ), **Тигран МАРТИРОСЯН** (Начальник отдела по организации научно-исследовательских работ АГЭУ), **Григор НАЗАРЯН** (Декан факультета Регулирования экономики и международных экономических отношений АГЭУ), **Армен КТОЯН** (Заведующий кафедрой Статистики АГЭУ), **Эдгар АГАБЕКЯН** (Доцент кафедры Финансов АГЭУ), **Амазасп ГАЛСТЯН** (Старший исследователь исследовательского центра «Амберд», АГЭУ), **Сатеник АЛАВЕРДЯН** (Редактор издательства «Тнтесает», АГЭУ)

ОТВЕТСТВЕННЫЙ
СЕКРЕТАРЬ

Наира ХЧЕЯН (Руководитель издательства «Тнтесает», АГЭУ)

EDITOR-IN-CHIEF
EDITORIAL BOARD

Tatul MKRTCHYAN (Vice Rector for Science, ASUE)

Davit HAKHVERDYAN (Director, «Amberd» Research Center, ASUE), **Yardan ATOYAN** (Deputy Director & Senior Expert, «Amberd» Research Center, ASUE), **Samvel AVETISYAN** (Senior Expert, «Amberd» Research Center, ASUE), **Zoya TADEVOSYAN** (Professor, Chair of International Economic Relations, ASUE), **Tigran MARTIROSYAN** (Head, Division of Organization of Scientific-research Affairs, ASUE), **Grigor NAZARYAN** (Dean, Faculty of Regulation of Economics and International Economic Relations, ASUE), **Armen KTOYAN** (Head, Chair of Statistics, ASUE), **Edgar AGHABEKYAN** (Associate Professor, Chair of Finance, ASUE), **Hamazasp GALSTYAN** (Senior Researcher, «Amberd» Research Center, ASUE), **Satenik ALAVERDYAN** (Editor, «Tntesaget» Publishing House, ASUE)

EXECUTIVE SECRETARY

Naira KHCHEYAN (Head of «Tntesaget» Publishing House, ASUE)

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ . ФИНАНСОВАЯ СИСТЕМА . FINANCIAL SYSTEM

Եղգար ԱՂԱՐԵԿՅԱՆ

- 5** «Գերտաքացման» ռիսկերի կուտակում կամ անշարժ գույքի շուկայի և հիպոթեքային վարկավորման ներկա միտումները ՀՀ-ում
Эдгар АГАБЕКЯН. Накопление рисков «перегрева» или текущие тенденции рынка недвижимости и ипотечного кредитования в РА
Edgar AGHABEKYAN. Accumulation of «Overheating» Risks or Current Trends in the Real Estate Market And Mortgage Lending in the RA

ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ . АГРАРНАЯ ПОЛИТИКА . AGRARIAN POLICY

Գագիկ ԲԱԴԱԴՅԱՆ

- 16** Ուղղահայաց գյուղատնտեսությունը՝ ավանդականի փոխարեն
Гагик БАДАДЯН. Вертикальное сельское хозяйство вместо традиционного
Gagik BADADYAN. Vertical Agriculture Instead of Traditional

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ . СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА . SOCIAL POLICY

Անի ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

- 25** Դատապարտված աղքատության
Ани ХАЧАТРЯН. Приговорен к бедности
Ani KHACHATRYAN. Condemned to Poverty

Աննա ՓԱԽԼՅԱՆ

- 38** «Երեխաներին կրծքով կերակրման խրախուսման և մանկական սննդի շրջանառության մասին» ՀՀ օրենքի խախտման «նուրբ» արվեստը
Анна ПАХЛЯН. "Тонкое" искусство нарушения закона РА "О поощрении грудного вскармливания детей и обороте детского питания"...
Anna PAKHLYAN. "Fine" Art of Violating the RA Law "On the Promotion of Breastfeeding and the Circulation of Baby Food"

ՇՈՒՎԱՆԵՐ ԵՎ ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ . РЫНКИ И КОНКУРЕНЦИЯ . MARKETS AND COMPETITION

Գայանե ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ

- 56** Նորածնության արդյունաբերության ու շոփինգ զբոսաշրջության զարգացման միտումներն աշխարհում և Հայաստանում
Гаяне ТОВМАСЯН. Тенденции развития индустрии моды и шопинг-туризма в мире и в Армении
Gayane TOVMASYAN. Fashion Industry and Shopping Tourism Development Trends in the World and in Armenia

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԳԻՏԵԼԻՔ . ОБРАЗОВАНИЕ, ИННОВАЦИИ, ЗНАНИЯ . EDUCATION, INNOVATION, KNOWLEDGE

Ռուզաննա ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

- 67** Վենչուրային կապիտալը Հայաստանում
Рузанна ТАДЕВОСЯН. Венчурный капитал в Армении
Ruzanna TADEVOSYAN. Venture Capital in Armenia

- 78** **Աշոտ ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ, Մերուժան ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ**
Պետության վճարային հաշվեկշիռը և տնտեսության արդյունավետության ամփոփ գնահատումը
Ashot MARKOSYAN, Meruzhan MARKOSYAN. Платежный баланс государства и сводная оценка эффективности экономики
Ashot MARKOSYAN, Meruzhan MARKOSYAN. Balance of Payments of the State and Consolidated Assessment of the Efficiency of the Economy

ԱՇԽԱՐՀԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿԱՆ . ГЕОЭКОНОМИЧЕСКАЯ ХРОНИКА . GEOECONOMIC CHRONICLE

- 89** **Տաթևիկ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ**
Ինչպե՞ս է արհեստական բանականությունը «կերպարանափոխում» համաշխարհային տնտեսությունը
Tatevik VARDANYAN. Как искусственный интеллект «перестраивает» мировую экономику?
Tatevik VARDANYAN. How is Artificial Intelligence “Reshaping” the Global Economy?

ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐ . БЕЗОПАСНОСТЬ И ВЫЗОВЫ . SECURITY AND CHALLENGES

- 98** **Սամվել ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ**
Որքանո՞վ է երաշխավորված ցորենի անհրաժեշտ քանակությամբ ներմուծումը Հայաստան
Самвел АВЕТИСЯН. Насколько гарантирован импорт пшеницы в необходимом количестве в Армению?
Samvel AVETISYAN. How Guaranteed is Wheat Import in the Required Quantity to Armenia?

ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՆԱԿԱՆԸ . ВИДЕНИЕ АРМЯНСКОГО ОБЩЕСТВА . THE VISION OF THE ARMENIAN SOCIETY

- 107** **Յուրի ՀՈՎԱԿԱՆՅԱՆ**
Արևմուտքը՝ մեր ազգային ողբերգության համատեքստում
Юрий ОВАКАНЯН. Запад в контексте нашей национальной трагедии
Yuri Hovakanyan. West in The Context of our National Tragedy

- 117** **Համազասպ ԳԱԼՍՏՅԱՆ**
Կիլիկիայի դասերը. մաս երրորդ
Амазасп ГАЛСТЯН. Уроки Киликии: часть третья
Hamazasp GALSTYAN. Lessons of Cilicia: Part Three

- 128** **Թերեզա ՇԱՀՐԻՄԱՆՅԱՆ**
Տոնական ավանդույթները՝ որպես արժեհամակարգի պահպանման բաղադրիչ (ոչ աշխատանքային տոնական օրերի տնտեսական և հոգեբանական ազդեցությունը)
Тереза ШАХРИМАНЯН. Праздничные традиции как составляющая сохранения системы ценностей (Экономический и психологический эффект нерабочих праздничных дней)
Tereza SHAHRIMANYAN. Festive Traditions as a Vital Component of Value System Preservation (The Economic and Psychological Impact of Non-Working Holidays)